

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
ena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(adm. nistracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
ovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Poljanski nasip
št. 48.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Baron Žvegelj.

Prvak vseh ustavovercev in glavni vodja
sedanje opozicije proti ministerstvu, dr. Herbst,
je ob razhodu državnih poslancev slovesno pri
banketu izrekel, da se mora zdaj pričeti huj-
skanje zaper sedanjo vlado in večino držav-
nega zhora z unaj zbornice, t. j. pri volilcih
in ljudstvu sploh. Njegovi pajdaši so se raz-
kropili toraj po svetu, a ne kot aposteljni mirú
in sprave, marveč klicat na upor zoper vlado
in njeno stranko in natolcevat jo slabih, Av-
striji pogubnih namenov. Že je slišati z več
krajev o njihovem zavržljivem početju, ki bega
ljudi prav po nepotrebnem in jim ne pusti
priti do toliko potrebnega in zaželenega spo-
razumljenja in mirú.

Takih aposteljnóv eden je tudi poslanec
nemčurskih vélikih posestnikov kranjskih, ba-
ron Žvegelj, ki se je pretekli teden nekoliko
dni v Ljubljani mudil ter prižgal svojo luč v
kazini, glavnem zbirališču nespravipljivih "nem-
čurskih ljubljanskih zagrizencev. Ker ta mož
vse, kar stori, stori po dobrem prevdarku in
ni navajen v nemar puščati svoj prid, tudi ta
njegov „izlet“ v Ljubljano k svojim še tako
mladim prijateljem ni bil brez namena, celó
jasno je to, da ni prišel edino le k volitvi vé-
likega posestva, ker bi bila vse zá-nj ravno
tako dobro ali slabo opravila gola pooblastnica.
Tudi je težko verjeti, da bi bil baron Žvegelj,
ki do zdaj za očitno nevarnost ni imel spred-
nje, ampak rajši zadnjo stran, brez vseh na-
menov, z gole vestnosti dajal svojim volilcem
ali marveč v kazini zbranim zagrizenim narod-

nim nasprotnikom o svojem delovanju v držav-
nem zboru „račun“, kteremu je pripel še tako
grdenje vse avtonomistične stranke sploh, kranj-
skih narodnih poslancev pa še posebej. Veliko
verjetneje, dá, gotovo je to, da je slavohlep-
nemu baronu samemu dišal poslanski stol v
kranjskem deželnem zboru med nemškutarsko
večino in da je bil njegov govor v kazini tudi
in največ kandidatski govor, ki pa, kakor
se je že drugi dan pokazalo, ni omehtil naših
nemškutarskih grajščakov src, ker jim je Žve-
gelj menda zmiraj še petelin na strehi, ki se
po vetru obrača. Mogoče je tudi, da je Žvegelj
v kazini govoril po navodu voditelja dr. Herbst
in če je tako, bi skoro občudovali njegov po-
gum nasproti ministerstvu, da gre zavirat to,
kar doseči je Taaffeja resna volja in prizade-
vanje. Takega poguma ljudje, ki se okoli vlad
ovijajo in svojo moč in veljavo dobivajo le od
vlad, navadno nič ne store na svojo roko, če
nimajo zadej zavetja, osebnega poguma proti
vladi pri njih toraj ni iskati.

V tem oziru je toraj to, kar je Žvegelj
govoril zoper prizadevanje ministerstva in nje-
gove stranke, vzlasti Hohenwarta, res pomen-
ljivo, skoro si ne moremo razložiti njegovih
misel. On javno obsodi Taaffejeve namene, reče,
da so kranjski poslanci — izvzemši njega in
Tauffererja — pri glasovanju dali se voditi bolj
po osebnih nagibih, kakor po oziru na korist
dežele in cesarstva, ter da v Avstriji more
vladati le ustavaška stranka, vlada Taaffejeva
pa da je pogubna Avstriji. To je najjasnejši
program Herbstove stranke in naših zagrizen-

cev, s svojim govorom je toraj baron Žvegelj
sijajno, očitno in odločno stopil v tabor naših
nasprotnikov — tistih ljudi, kteri sprave
med prebivalci naše dežele, vzlasti med urad-
niki in ljudstvom, nikakor ne marajo.

Po tem dogodku bi smeli mi barona Žve-
gelja ostro soditi. Vendar mislimo, da je go-
voril bolj s slabega prepričanja in po površnem
poznanju naših razmer, nego s hudobne volje.
Baron Žvegelj je že dalj časa z dóma, bival
je veliko let na tujem, toraj ni mogel slediti
napredovanju naše reči tako, kakor bi bil mog-
el, če bi bil živel med nami v deželi ali vsaj
v cesarstvu. Toraj bodo njegovi pojmi o naših
zadevah še zastareli, v tem obziru bo tak, ka-
kor kak star vojaški odpuščenec, ki misli, Bog
vedi koliko je vrednih par nemških besedi, ktere
je od vojakov domú prinesel.

Nazaj je prišel baron Žvegelj ravno v naj-
nesrečnejšem času, ko je bil nesrečni libera-
lizem v Avstriji na vrhuncu, in takrat se mu
je morda vkoreninilo krivo prepričanje, da se
v Avstriji ne more vzdržati druga vlada, nego
le nemška, t. j. tiste stranke, ktere prototip
je dr. Herbst. K temu pride pri njem še osebna
mržnja do Taaffejeve vlade, pod katero ga je
zadela — pač zaluzena — neprijetnost, da je
moral za leto dni popustiti svoja uradna dela
in še zdaj ne ve, kaj bo z njim, ko mu čas
odpusta preteče. Za moža, tako slavohlepnega,
kakor je Žvegelj, ki ima polni mošnjček že
varno spravljen, toraj se poganja le še za čast,
je pač britko, če vidi, da mu je politična lestva
slave toliko ko zaprta, ako ne pride zopet na

Pijanec.

Našim ljudem podomačil Vilinski.

1. Svatje.

„Al-lo! Dorica, Štefan, M-ha! sem pejte,
sem, svatje gredo!“ Tako je upila krčmarjeva
hči v vasi Glógovcu, klicaje delavce z dvorišča.
Vsi hitro priteko, pa stari krčmar Debeljak;
tudi kovač Krpan jo k oknu primaha, Krpan,
ki je vselej o tem času svoj polič pred sabo
imel, da vidi, kaj je in kako je.

„Lejte si ga, no, pravi kovač, to je pa
Janko, veseli Janče, sin bogatega mlinarja,
Prašnikov s Katinko z Dobove. Kaj mislite,
to pa ni kar bodi, to so imenitni svatje pa
bogati.“

„Pa res je tako, dé krčmar, to pa to;
le pogledjte jih, kako so imenitni in pa zali,
vsi v najlepši obleki! Zraven pa gosli in citre,
trobente in klarineti, še ribniški bas je vmes.
Takih svatov pa ni vsak dan.“

Svatov je bilo polne vozove. V prvih vo-
zovih so se peljali godci, ki so poskočne re-
zali, take, da so jim celó konji prikimali.
V srednjem vozu sta se peljala mlada dva, že-
nin pa nevesta in stara dva, oče pa mati, stari
mlinar Prašnik s svojo zakonsko polovico ma-

terjo Prašnikovo; za temi jih je bila še cela
vrsta. Bila je tudi gosposki oblečena gospa
Amalija, bogata zakupnica iz Dobove, mati
nevestina. Veseli Janko, kakor so mu rekli
njegovi tovarši, je bil ves praznično oblečen,
ves nov, od vrha do tal; imel je kakih šest
in dvajset let; zaročnica njegova mu je bila
nekoliko mlajši. V zadnjih vozovih so bili pa
strici, tete, botri in cela kopa prijatlov.

Fantje so jezdariili na konjih in pokali in
streljali, da se je daleč razlegalo. Godci za-
godejo, troblje zatrobijo, trebuhati bas se
zadere, drugi pa upijejo in kriče, kolikor se
komu usta odmaknejo: „Živio ženini! živila
nevesta!“ In zopet godci zapihajo kakor del-
fini, godejo in svirajo, udarjajo in pokajo, da
vriša in šuma ni konca ne kraja. Tako so šli k
poroki in tako spet iz cerkve od poroke. Vse
je venkaj letelo gledat, kdo da se pelje. Praš-
nik je toliko godcev nalaš najel, da bi vsi zve-
deli, da se njegov sin ženi s premožno Lenko.
„Kako je neki to, da Janez jemlje to zabuhlo
prismo, ki ne vé, kako bi se držalo; škoda
Janka, da je tako nesrečno volil“, pravi Do-
rica. „Jaz pa pravim“, odgovori Anica, „da
Lenka bo sirota. Janko je res zal, pa je pi-
janec, vse popije, pri pijancu pa ne more sreče

imeti nobena žena. Moja ranjca mati, Bog jim
daj dobro, so mi zmiraj pravili: „Anica, so
rekli, váruj se pijanca.“ Pa tudi sama sem
skusila, ko sem v krčmi služila pol leta za
natakarico, kakšne grdobe so ti pijanci. Tako
so se mi pristudili, ti nemarneži, da sem raje
službo popustila. Doma je imel družino, ki je
stradala, da se Bogu smili, on je pa v krčmi
popíval; pride otrok po-nj pa pravi: „mama
so rekli, da pejte domú.“ Misliš, da je šel?
Grdavž si je tako dolgo um podlival, da so ga
nesli. Sklenila sem, to ti povem, raje se ni-
koli ne možim, kakor da bi pijanca vzela.“

„E, le nikar se ne prenašli, saj nisi ce-
sarjeva hči“, pravi Dorica.

„Anica ima že prav“, se oglasi stari kovač
Krpan. Janko ni nič prida, vsak teden se opije,
tovarše napaja, zapravlja, razgraja, vpije po
vasi, če glave po tleh ne pobera. Jaz ga po-
znam, ko je bil še deček, ko je v šolo hodil,
memo kovačnice moje. Od kar je šel v mesto
učit se rokodelstva, se je ves predrugačil mr-
čes. Prašnik je pošten človek, da malo tacihi.
Takrat naj bi ga bil z leskovko vtrenil, ko je
bil dečko še pod njegovim palcem, če mu je
rožičke pokazal; zdaj mu je že odrastel, ne
pomaga nobeno olje. Bog se ne daj pregrešiti,

krmilo kako ministerstvo ustavaške stranke; od tod najbrž pogum, da vedno in o vsakih razmerah bivši vdani privrženec vsake vlade zdaj ruje zoper Taaffeja in Hohenwarta, kterega se morda kot naslednika še huje boji.

Poslušalci njegovi, politično falirani naši „ustavaki“, so mu — se ve da — ploskali, saj obupajoč človek rad sliši vsako sesedo, ki mu obeta pomoč, če je še tako neverjetna in prazna.

Vendar je bil v svoji navdušenosti ali drznosti gospod baron tako slep ali pozabljiv, da je govoril celó marsikaj, kar ni bila resnica, in mora zdaj za svoje besede prejemati prav krepke zausnice. Prvo dobi po grofu Hohenwartu samem, kterega se je bil v svojem govoru lotil, v „Vaterlandu.“ Hohenwart zavrača tega političnega švadronêrja tako-le:

„N. Fr. Presse“ prinaša z Ljubljane telegram o zagovoru barona Žveglja pred svojimi volilci z vélikega posestva kranjskega. Če je ta telegram resnično poročilo — o čemer jaz zdaj še dvomim, je baron Žveglj rekel, da so avtonomistični poslanci kranjski, to je: od 10 poslancev, ki jih ima dežela, nič manj ko njih osem, — pri svojem glasovanju dali voditi se bolj po enostranskih svojih nazorih, kakor po oziru na blagor svojih volilcev. „Posebno se njemu (Žveglju) ni posrečilo, v državnem zboru grofa Hohenwarta in kneza Windischgrätzja pri razpravi o vravnjanji zemljiškega davka odvrniti od glasovanja za posebne zahteve, ki so pa v nasprotju z materijalnim blagrom kranjskega ljudstva.“ — Navajen že obrekovanja svojih namenov od nasprotnikov se skoro nič ne zmenim za to, če se je res zopet eden več pridružil temu morda uspešnejšemu, ko vitežkemu boju zoper mene. Vendar kar se tiče trditve, da se baronu Žveglju ni posrečilo, odvrniti me od mojega glasovanja o zemljiščnem davku, moram povedati resnico, da kaj takega baron Žveglj celó nikdar poskušal ni, ker jaz — izvzemši eno samo priliko — med vsem državnim zborovanjem nisem imel časti razgovarjati se z njim. Morda bo opravičena celó nada, da tudi konec onega telegrama, ki pravi, da je v veljavnih krogih vse druga misel (o sedanjí vladi), nima boljše, resnične podlage. — Karol grof Hohenwart“.

In da se baron Žveglj lahko prepriča

tudi o vetru, kteri v viših krogih zdaj vlada, dobi pod nos celó v vladni Laibacherici, ki do zdaj še ni nikdar poprijela besede zoper nobenega „ustavaka“, če je bil še toliko potreben.

„Laibacher Ztg.“ dobro zavrača misli in besede barona Žveglja o vladi. Članek namreč povdarja to, da so se ustavaki sami nesposobne skazali za vladanje in pozneje s sebe še več ministerstva sestaviti niso mogli; da je v Avstriji čez 25 milijonov nemških narodov, na ktere se mora ozirati; da je Taaffejevo prizadevanje uspešno; da je kranjska dežela potrebna miru, ne pa prepira, kakoršnega je prišel Žveglj pospeševati, in da se on zeló moti, če misli, da se bo v viših krogih vreme kmalo presukalo. Se ve, da po teh besedah dobé eno po strani tudi vsi tisti, ki so Žveglju ploskali, namreč kazinci in véliki posestniki, ki so potem Vestenecka volili. „Turški list“ se je zavoljo tega članka hudó zakadil v svojo staro teto „Laibacherico“.

Vse to je baron Žveglja spravilo v tak strah, da je v „Deutsche Ztg.“ dal nekaj popravek, a le s tem, da samo o grofu Hohenwartu ni tako govoril, kakor telegrami z Ljubljane in nemški listi poročajo. Kar je pa govoril o avtonomistični stranki državnega zbora in o Taaffejevem ministerstvu, tega preklicevati ali popravljati se mu celó vredno ne zdi; le to omeni, da to, kar je v kazini v Ljubljani govoril, je bilo namenjeno le družbi političnih prijateljev, nikakor pa ne celému svetu in časnikom, ker on ni nikomur naročil raztrobiti to po svetu.

Vsak človek, ki pozná ljudi barona Žvegljane vrste, bo vsaj zadnje rad verjel. Neprijetno mu mora toraj biti, če se to, kar je on govoril le ušesom svojih prijateljev, raznese po svetu in ga spravi v zadrego. S tega pa tudi lahko spozná svoje „prijatelje“, ki, kakor stare babe, gredó vse praviti, kar se jim je povedalo le zú-nje, da obdrže zú-se. Bralci obojega, namreč poročila ljubljanskih kazincev in Žvegljevega ugovora, bodo pa gotovo prášali se: komú je več verjeti, kazincem ali baronu Žveglju? Kar se nas tiče in kolikor vemó o sinu Balohovega Janeza, bi mislili, da je lisjak, ki se je vjel in bi zdaj rad spravil se z zanj. Zameriti nam pa ne more, če mu

naravnost rečemo, da mu mi prav nič ne verjamemo.

Koga zastopajo ustavoverci?

Vlada ne dela prav, da se toliko ozira na vpitje ustavovercev in da se ga skoraj boji. Naj bi si enkrat odgovorila na vprašanje: koga pa zastopajo ti ustavoverci? Sami pravijo, da zastopajo nemški narod v Avstriji. Ali je pa to tudi istina? Poglejmo si nekoliko dežele, kjer so voljeni ustavoverci: Predarelsko ima tri poslance, eden je ustavoverec in sicer je poslanec mest in trgov, on zastopa kakih 20.000 duš, ostala dva kmečka poslanca pa zastopata 100.000 duš.

Vsi ustavoverni poslanci iz Tirolskega ne zastopajo več ko 20—30.000 duš, to je namreč poslanec Innsbrucka in nekaj drugih mest in pa poslanci velikega posestva. Vse druge mestne in kmečke občine na Tirolskem so zastopane po konservativnih poslancih, ker ustavovercev ne marajo. Na Solnograškem zastopa ustavoverni poslanec le kakih 20.000 prebivalcev od mesta Salzburga in nekterih trgov; vsa ostala dežela je konservativna.

Na Štajarskem dominirajo ustavoverci po mestih, na deželi imajo samo enega poslanca, večina štajarskega prebivalstva je zastopana po poslancih desnice. Ravno taka je v gorenji Avstriji, vse kmečke občine volile so konservativce, in še ena mestna skupina je liberalcem slovo dala, ter volila sedanjega ministra Falkenhayna. V dolnji Avstriji sta v dveh kmečkih okrajih zmagala konservativna kandidata. To so tedaj čisto ali po večini nemške dežele in večina prebivalstva ni hotela zastopana biti po ustavovercih, ampak po pravičnih katoliško mislečih možéh brez sovraštva do drugih narodov. Velikanska je tedaj laž, da ustavoverci zastopajo nemško ljudstvo; ravno narobe je res, da klub desnega centra zastopa več Nemcev nego cela ustavovernna stranka. Pač so dežele, kjer so Nemci same ustavoverce volili, to so storili Nemci na Koroškem, na Češkem, na Moravskem in v Šleziji; pa kaj dokaže to? Nič drugega, ko to, da se ustavoverci rekrutirajo največ iz renegatov, kajti omenjene dežele so bile prvotno slovanske, in ta madež hočejo zdaj oprati z divjanjem

to pa rečem, če ima Prašnik v mlinu tudi polne vreče samega čistega zlata, namesto moke, Janko mu bo vse pognal. Saj smo tudi mi časih kaj poskočili, kak polič potegnili, pa smo imeli dosti, ker smo bili pametni; pa nismo tako delali, kakor ta Janko; kar on počne, to je že preveč. Nevesta se mi smili, ta bo reva, ta“.

„Vidiš jih lenuhov“, zakliče krčmar, ki se je nekje utrgal. „Kako mi zijajo skozi okno! kaj nimate dela postopači? Na delo! Miha, živini nastelji, Peter, ti pa konje napoji. Kaj se pa vedve brez dela okoli smodeta? ne vesta, da pridejo svatje? Stole sprašita, kozarce operita, vse počédita in posnažita, pa dobro pomedita. Anica, kaj pa ti? Jezik ti ropota kakor — teci v kuhinjo, pa materi pomagaj; mati upera in dela, hči se pa gospodíči in šopiri.“ Kakor jastreb preplaši golobe, kadar se med-nje zakadi, tako so posli tékali po svojih opravilih.

Na večer res pridejo svatje v krčmo Debeljakovo, pa godci z njimi. Vsa vas je bila pokonci, vse je bilo veselo, kakor o velikih praznikih. In pa krčmar, to vam je bil priljuden in ljubeznjiv! sama sladkost ga je bila;

Kako se je svatom priklanjal in goste pozdravljaj in tujcem v roke segal, kakor starim znancem, stregel in za kučmo prijemal, kakor pred okrajnim glavarjem in tekal iz kota v kot! „Janko, mladi gospodar“, dé krčmar ženinu, „vaši svatje so pa res nekaj vredni, takih ne pomni naša vas.“ „Hej krčmar, prinesite ga na mizo, Janko, naš veseli Janko, ti pa sedi za mizo, pa ne čepi kakor koklja na piščancih“, pravi eden izmed svatov. „Že velja! Vzemimo kupice, natočimo čašice, pa napijmo zdravice; Bog živi nevesto!“ „No, Janko, prestopi se no; bodimo po naši stari navadi! To velja: o, o, ó! da pojde glóbokó. Janko! to si misli, kar leze in kar gre, danes gre vse na skok; zaplešimo ktero, nevesta ne bo zamerila. Godci, le napnite svoja lisa in zagóдите jo, da ženinu srce zapleše; živio!“ Okoli ženina se njegovi stari tovarši vapó, da sam ni vedel, pri čem da je. „Grlo gladko, vino sladko,“ pa so pili kakor za stavo, zastonj je tudi jesih sladak, so si mislili. Janko si je bil namenil, da ga bo banes le malo pil, le za potrebo, da ga preveč pod kapo ne dobi. Ali prijatli ga obstopijo in mu napivajo, Janko mora pa vsakemu odzdraviti in res odzdravlja, da se mu kar v glavi vrti. Zdaj pa drži sklep, če moreš, o

taki priložnosti. Nevesta ga je pogledavala, pa oči v tla obračala.

„Katinka“, jej reče njena mati, „kaj ti je pa? Danes ne boš tugovala? Veséli se, kakor se drugi veselí!“

„Saj sem vesela, mati“, reče nevesta zarudevši, ker je mati spazila, da je otožna.

„Pa kako? Držiš se, pa oči v stran obračaš, kakor da bi jesih pila. Kaj češ, da se ti Janko z mesta ne gane?“

„Ne to, mati, ne; še rada vidim, da se Janko veseli, pa —“

„No kaj? pa —“

„Mati, vam povem. Moram vam povedati: meni se zdi, da Jankova napaka bo moja nesreča. — Janko je pijanec.“ —

„O, kaj še! ni ne, to pa ne, otrok moj. Saj vidiš, da so ravno danes tukaj svatje; saj veš, da mora odzdravljati na zdravice; nemoj ga toraj tako ostro soditi; druge pote bo ves drug.“

„Mati, že nektare pote sem spazila, da je vinjen; kadar je k nam na dom prišel, je bil vselej natrkan, pa to ne le malokdaj. Moj Bog, srce me boli; toliko da mi ne počí. Slutim, ta možitev ne bo dobra.“ (Dalje prih.)

zoper slovansko, zoper lastno kri! Tisti, ki so na Koroškem Einspielerja vrgli, in tisti, ki so v Šleziji Obračaja volili, to niso bili pravi Nemci, ampak bastardi, katerim ustavoverna in liberalna mlakuža najbolje ugaia! Pravi Nemci pa, to vemo, so na naši strani, trdo nemške dežele so zastopane po konservativnih poslancih.

Mesto Dunaj imajo pač ustavoverci za se, ker je že čisto pojudo in popačeno; ravno tako se smejo ponašati, da imajo večino nemškega meščanstva na svoji strani. Pa kaj hoče to! Naša stranka pa ima Slovane na svoji strani in poleg njih še nemške kmete, ker se je tudi nemški kmet že naveličal meščanskega jarma. To ima socijalen in ne samo naroden pomen, in v tem oziru smo mi Slovani srečni, da pri nas tistega nasprotja med kmetom in meščanom ni. Če se pa glave štejejo, našli bomo, da zastopa ustavoverna stranka le majhen del prebivalstva, in da se je prav nič ni treba bati, saj je še jedro nemškega naroda, aemški kmet, zoper njo! — Kako je potem vendar mogoče bilo, da je ta stranka toliko časa vladala, in da ima še zdaj tako veliko število poslancev v zbornici? To je kaj lahko. Le pogledjmo volilni red, ta nam vse razjasni. Oni so dobro za se skrbeli, ter volilni red tako uredili, da so morali večino dobiti, in da je res prav čudno, da so zdaj vkljub temu redu v manjšino prišli. Mesta imajo velikansko predpravo pred kmeti; pa to še ne zadosti, dali so meščanom še posebno volilno pravico v kupčijskih zbornicah! Zidali so tudi na velike posestnike, ter jim dali velikanske predpravice; res so se velikoposestniki večinoma zlorabiti dali zoper Slovane in zoper katoličane, tako na Kranjskem, Tirolskem, Češkem, Moravskem, v gorenji in dolnji Avstriji. Le poljskih zlahčitev niso mogli od naroda in vere odcepiti. Predramil pa se je tudi velik del plemstva na Češkem in brž ko ta ves naroden postane, slišali bomo ustavoverce vpiti, naj se grajškom volilna predpravica vzame. Obračali so ustavo vedno tako, kakor je bilo njim v korist, zato so prišli tudi v večino. Bati se jih pa ni treba nič, ker je le malo ljudstva za njimi. Ko bi vlada pametna bila, predručala naj bi volilni red, ter ga postavila na bolj pravično podlago, potem se bo število ustavovernih poslancev tako skrčilo, da jih skoro nič ne bo. Taka klika nas hoče strašiti! Pojte se solit!

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 31. maja.

Ker se snidejo v kratkem zopet **deželni zbori**, imeli bomo zopet političnega gradiva, ki nam ga je zadnje dni že primanjkovati začelo. Da bi se pečali s tistimi umetno izvaljenimi resolucijami nemško-pemskih občin, kakor to delajo dunajski listi, dolgočasili bi svoje bralce, ki se gotovo ne zanimajo za izjavo tega ali onega nemško-liberalnega zastopa.

Kar se deželnih zborov tiče, govoré, da bo najvažnejši deželni zbor česki, ker se bo pečal s spremembo volilnega reda. Da se bodo ustavoverci vsake premembe z rokami in z nogami branili, to si smemo že naprej misliti, in kjer jim bo zmanjkalo družih razlogov, začeli se bodo sklicavati na „nemštvo“, ter vpili, da je v nevarnosti. „N. fr. Presse“ se boji, da bi znali biti česki, moravski in kranjski deželni zbor razpuščen. List ima menda slabo vest, in daje vladi sam migljaj, kaj ima storiti.

Te dni se je telegrafiralo na Dunaj iz Ljubljane, da so naši poslanci iz početka mi-

slili iz deželnega zbora izostati, pa da so se premislili, in da bodo vendar vdeležili se zborovanja. Isto tako pravi telegram, da naši voditelji ne bodo za en čas nobenih novih terjatev stavili. Oboje se nam zdi malo verjetno, in je menda le izmišljaja dotičnega korespondenta. Ne bi sicer nič škodilo, ko bi naši naredili kako demonstracijo proti temu zboru, pa izostali do zdaj še niso nobenkrat, in bilo bi tudi brezpametno, ko bi nasprotnikom vse polje prepustili, da bi ti delali, kakor bi hoteli, brez vsake kontrole, in da bi se potem še bahali, da se le oni brigajo za deželne zadeve. Kar se pa naših tirjatev tiče, ne moremo verjeti, da bi zamogli naši poslanci z dosedanjimi uspehi zadovoljni biti, ker prav za prav nismo še nič dobili.

Kakor je znano, je grof Hohenwart prav trdo prijel barona Žvegelj na zaradi njegovih izjav v Ljubljani, kakor jih je telegram na Dunaj sporočil. Grof Hohenwart je rekel, da z Žvegeljom ni nikoli govoril zaradi zemljišne vpenitve, in da ga tedaj tudi Žvegelj nikoli ni mogel za svojo stran pregovarjati. Zdaj pa Žvegelj v „N. fr. Presse“ izjavlja, da telegrafično poročilo ni bilo natančno, in da on tega ni govoril, kar mu dopisnik podtika. Kdo je potem lažnjivec, ali baron, ali pa dotični korespondent (Kraus?), ki ni prav poročal?

Zanimiv pa je še zadnji odstavek Hohenwartovega pisma? Žvegelj e namreč tudi rekel, da v merodajnih krogih piha že drug veter, in da bo ustavoverna stranka kmalo zopet na krmilo prišla. Hohenwart pa na to izrazi upanje, da stvar vendar morda ne bo tako, in da vtegne biti ta trditev brez temelja. S tem hoče menda Hohenwart reči, da se Žvegelj moti, in da v merodajnih krogih ne mislijo tako, kakor je Žvegelj svojim volilcem sporočil. Kdo je potem bolje podučen? In če Hohenwart to kot prijatelj Taaffejev bolje vedeti vtegne, kaj si bomo potem mislili o Žvegelju, ako svoje volilce s praznim upanjem pita?!

Madjarski listi se hudujejo nad Schmerlingom, ker jim je zopet enkrat s centralizmom grozil. Madjari bi bili že davno lahko vedeli, da naši centralisti ogersko samostojnost le neradi gledajo, in da bi najraje porabili prvo priložnost, ko bi mogli zopet celo državo vpreči v triumfatorski voz germanizacije. Nasprotno so Čehi od nekaj priznavali in zagovarjali pravice ogerskega kraljestva, zato je bilo nevhaležno od strani Madjarov, da so vedno centraliste podpirali zoper Čeha in druge avstrijske avtonomiste. Ako se pri nas v Cislajtanijsi vsako narodno gibanje zatre in stroga centralizacija uvede, potem pride tudi Ogorska na vrsto, ktere samostojnost in svobodo nekteri naših ustavovercev od nekaj zavidljivo in neprikladno gledajo.

Sedemnajst nemško-pemskih občin je poslalo znanemu **Schönererju** zaupnice. Po njegovih lastnih izjavah moramo smatrati Schönererja kot reprezentanta onih avstrijskih Nemcev, ki čez mejo škilijo. Zato se nam kažejo tiste zaupnice v neki čudni luči, in videti je, kakor bi ne bilo vse res, kar je bilo po listih zmirom brati o patriotizmu nemških Pemcev. S tem korakom so se dotične občine močno kompromitirale.

Vnanje države.

Bismark ne vé, kaj bi zdaj počel, ko so sv. oče zavrgli njegove ponudbe zaradi sprave. Da bi svoje postopanje opravičil, priobčil je Bismark vsa pisma med prusko vlado in vatikanom v tej zadevi. To mu vendar nič ne koristi; s tako naznatimi in problematič-

nimi koncesijami ne bo pridobil katoličanov za se, ker ti hočejo imeti popolno, postavno versko svobodo in svobodo katoliške cerkve. Bomo videli, ali bo Bismark še kaj več odjenjal, ali ne. To je gotovo, da je „kulturkampf“ že sit, ker vidi, da s tem nič ne opravi, enotí države pa mnogo škoduje.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 31. maja. (Kranjski državni poslanci in baron Žvegelj.) Ker je grof Hohenwart v „Vaterland-u“ svetu naznanil, da z baronom Žvegeljom o vravnavi zemljiškega davka nikdar ni govoril, da tje toraj neresnično, kar so listi omenivši Žvegeljnovega poročila o tej zadevi pisali, skuša „Laib. Tagblatt“ gosp. barona opravičiti s sumničenjem drugih kranjskih državnih poslancev. Ako ravno g. baron Žvegelj z grofom Hohenwartom ni govoril, pravi, je pa pri raznih prilikah govoril z narodno klerikalnimi poslanci kranjskimi, ter jih skušal napraviti, da naj bi parlamentarna vprašanja sodili in obravnavali po dejanskih potrebah dežele kranjske. Vprašali smo tukaj bivajoče poslance, je li to res, kar „Tagblatt“ piše, pa odgovorili so nam, da to ni res. G. baron Žvegelj, s katerim so vedno prijazno občevali, ni nikdar podučeval naših poslancev, kako naj skrbé za koristi naše dežele, ker kot previden mož vé, da naši poslanci sami dobro poznajo svoje dolžnosti, in da bi bil vsak poduk v tem oziru odveč, ker oni bolje poznajo razmere dežele kranjske, v kateri stalno živé, kakor pa g. baron Žvegelj, ki se že mnogo let sim le malo časa na Kranjskem mudi. Resnično je le to, da je g. baron, kakor je bilo v nekem dopisu z Dunaja že omenjeno, naše poslance prosil, naj mu vselej naznajo, kadar bodo kako za našo deželo koristno reč nasvetovali, da se jim bode tudi on pridružil in se za njo potegnil.

„Turški list“ na dalje vnovič trdi, da sta grof Hohenwart in knez Windisch-Grätz pri vravnavi zemljiškega davka glasovala zoper koristi kmečkega ljudstva. Ravno to trdi tudi g. baron Žvegelj v odgovoru, ki ga je v „N. fr. Presse“ priobčil na izjavo grofa Hohenwarta v „Vaterland-u“, kjer pravi, da si je ustavoverna stranka pridobila največe zasluge za omenjeno postavu, za katero so glasovali tudi kranjski državni poslanci razun grofa Hohenwarta in kneza Windisch-Grätza, kar se dá dokazati iz stenografičnih protokolov državnega zbora. To nas je pripravilo, da smo pogledali omenjene protokole, kjer pa tega, kar g. baron Žvegelj in „Laib. Tagblatt“ trdita, nismo našli. Pri postavi o vravnavi zemljiškega davka je šlo zlasti za tr vprašanja, v katerih sta si vladini predlog in nasvet odseka nasprotovala. Vlada je hotela pri vravnavi novega davka 1. imeti kontigent, (to je določeno svoto), odsek je nasvetoval procent od čistega doneska. 2. Vlada je zahtevala, naj se novi davek provizorično naloži že z letom 1881, odsek pa je zahteval, da bi se imel ta davek še le določiti tedaj, ko bodo vse pritožbe zoper novo vpenitev rešene. 3. Vlada je zahtevala, da naj bi bile komisije, ki imajo reševati pritožbe ali reklamacije, po večini odvisne od vlade, odsek pa je nasvetoval, da naj bi bile avtonomne, to se pravi po večini voljene od davkoplačevalcev samih.

Dr. Poklukar, ki se je vdeleževal nove vpenitve osebno in je toraj v tej zadevi prav dobro podučen, je preračunal, da bi kranjska dežela zarad dobro izvršene vpenitve ne imela nobene škode, kakor k večemu kakih 1500

gld. (to je obresti od 20.000 do 30.000 goldinarjev), ko bi glasovali za nasvet odsekov, da je toraj za kranjsko deželo vse eno, kako da njeni poslanci gledé prve in druge točke glasujejo. Da so pa avtonomne, to je od davkoplačevalcev samih voljene komisije za kmeta bolji, kakor pa po večini od vlade imenovane, to je pač vsakemu jasno, in zato je moral vsakdo, ki mu je korist kmečkega ljudstva pri srcu, za nje glasovati. Kako so glasovali naši poslanci? Glede 1. točke, ki jo je baron Walterskirchen nekako premenil tako, da vlada določuje svoto, ki se pa za 15 let razdeli po odstotkih na čisti donesek, so za Walterskirchenovi oziroma vladini predlog razun Žvegelj in Taufferer glasovali gospodje: Klun, Pfeifer, Poklukar, Schneid. Za nasvet odsekov sta glasovala Hohenwart in Obreza. Pri glasovanju nista bila navzoča grof Margheri in knez Windisch-Grätz. (Glej stenografični protokol državnega zbora stran 1258.) Pri glasovanju o 2. točki, katero je grof Vetter nekoliko premenil, glasoval je knez Windisch-Grätz ravno tako, kakor baron Žvegelj in naši gori omenjeni poslanci. Pri 3. točki glasovali so naši poslanci Hohenwart, Klun, Obreza, Poklukar, Windisch-Grätz za avtonomne komisije, le Žvegelj in Taufferer sta glasovala zoper nje, ter s tem gotovo malo skrbela za korist kmečkega ljudstva. Pri glasovanju niso bili navzoči Margheri, Pfeifer, Schneid. (Stenografični protokol stran 1302). Zdaj pa naj svet sam sodi, je li g. baron Žvegelj prav imel, ko je v svojem poročilu do svojih volilcev trdil, da sta grof Hohenwart in knez Windisch-Grätz glasovala zoper koristi kmečkega ljudstva.

Iz Ljubljane 29. maja. Čudne reči se na svetu [godé; če se spokoré tako zastarani grešniki, kakor je naša „Laibacherica“, potem se že po pravici reče, da to niso majhne reči. V soboto je prinesla namreč ljubljanska tetka, ki je bila povsod zraven, če so narodni stranki polena metali, prinesla je tedaj v soboto na začudenje slovenskega sveta — članek, v katerem barona Žvegelja grozno raztrga in celó priznava, da je v Avstriji 25 milijonov nemškega prebivalstva, in da se je treba tudi na to ozirati, in ne samo na Nemce, ali bolje na eno stranko nemškega naroda. „Laibacherica“ se v tem članku tudi slovesno odpové ustavaški stranki, in to ravno je, kar mora našo pozornost zbuditi. Od kodi je prišel tak prevrat, si zamoremo nekoliko misliti. Slišali smo, da je bil gospod Suppantšitsch pred nekimi dnevi v avdijenci pri gospodu deželnemu predsedniku. Ako je pogled g. predsednika g. vrednika tako hitro preobrnil, potem smo našemu spoštovanemu predsedniku že drugo zahvalo dolžni (prvo namreč za pravično rabsodbo o prihodu Hrvatov).

Druga vesela novica je ta, ki se za gotovo pripoveduje, namreč da bo „Tagblatt“ v kratkem nehal izhajati. Cena čebule bo vsled tega poskočila, ker se brez čebule nihče ne bo mogel jokati za njim. Na tak način potem kranjski „ustavoverci“ ne bodo imeli nobenega glasila, eden od tistih stebrov, čez ktere se je imel zidati most do Adrije, se je podrl. Zdaj bodo najbrž „Cillier Zeitung“ in „Triester Zeitung“, pa „Tagespošta“ naše nemškutarje pod svoje varstvo vzele.

V kratkem se snide naš kranjski deželni zbor. Pa kak zbor! V njem ima večino stranka, ki je skor nikjer ni na Kranjskem; cela dežela je to stranko obsodila; naslanjala se je

še na birokracijo, pa tej je zdaj prepovedano, politično agitirati, tedaj je sedanjí deželni zbor le še glasilo nekotih grajščakov, ki stojé pod komando Apfaltrern-Kosler-Vesteneckovo. Ta pest ljudi naj bi zastopala deželo! Ne moremo se dosti načuditi, da vlada tega zbora ne razpusti. Če hoče res nam pravična biti, morala bi vendar v poštev vzeti, na kaki poti je bil voljen ta zbor, in da ni nobenega parlamenta na svetu, ki bi bil v takim nasprotju z večino prebivalstva, ko ta deželni zbor, ker ta zbor je gola in sama ironija na ustavnost in parlamentarizem, in absolutisti bi lahko s prstom pokazali na naš zbor in rekli: glejte, tak sad rodi ustavno življenje! Vendar je to dobro, da vsaka reč le en čas trpi; kakor so nemškutarji zgubili mandate za državni zbor, kakor so zgubili podporo vlade in deloma že tudi podporo birokracije, tako bodo zgubili tudi deželni zbor, in le kratko časa še bo trpela glorijska Schrey-Vesteneck-Dežmanova.

Sicer pa vemo, da nam celo solnce ne bo tako hitro zasijalo, moč nemško-liberalne stranke je še velika, ne sicer pri nas, pa po drugih deželah, zato moramo še na trde boje pripravljati biti in složno postopati, kakor do zdaj. Možato vedenje Čehov naj nam bode izgled. Da dr. Kraus ne bo vrgel Taaffeja iz sedla, tega smo preverjeni, pa Dunajčani in nemški Pemci sta dva močna faktorja, katerih se oklepa tudi naš Žvegelj, da bi ga kedaj na ministerski stol povzdignili.

Ker že o Žvegelju govorimo, moramo omeniti, da so ga v soboto, kakor bi bili zmenjeni, trije ljubljanski listi neusmiljeno raztrgali, namreč „Slovenec“, „Slov. Narod“ in „Laibacher Zeitung“. Kar je tu slišal, ima dosti prebaviti pol leta, če se ga sploh beseda prime, kar pa ni pri vsakem človeku. „Narod“ mu take kose v juho drobi, da bi vsakemu v želodcu obležali, kdor ima kaj značaja. Bomo videli, če je gospod baron toliko „plemenit“, da se bo teh madežev opral! Od kavalirja bi bilo to pričakovati. Narodni stranki ni prav nič žal za take kavalirje, ki se sramujejo svojega rodu, radi jih prepustimo nemškutarjem, saj imajo že več take baže ljudi med seboj. Prosit!

Domače novice.

V Ljubljani, 1. junija.

(Gosp. Lašan) je zopet potrjen od cesarja za župana ljubljanskega mesta.

(O naši konfiskaciji.) Iz „Laibacherice“ zvmó, da je zadnjo konfiskacijo „Slovenca“ deželna sodnija potrdila zavoljo pregreška zoper §. 300 k. p., to je kaljenja javnega miru in reda.

(Za Kopitarjevo slovesnost,) ki se ima vršiti pri njegovi rojstni hiši, Oepkovi v Repnjah vodiške fare 22. dne avgusta t. l., se bo v Ljubljani sestavil poseben odbor, kateri bo za to priprave delal.

(Procesijama franciskanski in šentjakobski) je v nedeljo nazadnje nagajal dež, ker se je gorko in solnčno vreme hipoma presukalo v mrzlo in mokro.

(„Brenclj“ št. 5) se je nekoliko dni zakasnil zavoljo podob in pride za mesec maj še le ta teden na svitlo.

(Imenovanje.) Finačni vodja na Kranjskem, gosp. Christ je, kakor dunajski listi pišejo, imenovan za ministerijalnega svetovalca na Dunaji in namenjen za načelnika finančnega vodstva v Sarajevu.

(Župani ljubljanske okolice) so v soboto poklonili se gospodu deželnemu predsedniku, ki je prav prijazno govoril z njimi in jim obljubil radovoljne pomoči v njihovem poslu, naj se le vselej vsak brez strahu kar po domače pri njem oglasi. Može so bili vsi prav veseli takega sprejema.

(Cena mesa v Ljubljani) je tamesec: Od pitanih volov po 56, 48 in 40 kr., od navadne živine po 50, 42 in 34 kr. kilo — na rotovži, se ve da, pri mesarjih ne.

Razne reči.

— V Idriji se bo — kakor se piše „Laib. Ztg.“ — 22. junija obhajala 300letnica, slovesnost ima trajati menda tri dni. L. 1490 najdeni rudokop je namreč pred 300 letmi — 1580 — bil nakupljen za avstrijski čerar, čegar lastnina je zdaj. K slovesnosti mislijo povabiti z Ljubljane uradne načelnike, pevska in druga društva. Natančnejega o tem še ni nič znano.

— Sv. Križ pri Kostanjevici 24. maja 1880. Danes je bila tukaj volitev župana in občinskih svetovalcev; za župana je enoglasno izvoljen Franc Horvat, posestnik in živinozdravnik iz sv. Križa, in za svetovalce so izvoljeni Jožef Rodič in Jernej Marolt, posestnika iz sv. Križa, Miha Bončar, posestnik iz Savnika, in Janez Dobravc iz Pirošice, vsi vrli narodnjaki. Pa saj v tukajšnji občini nimamo le enega nemčurja, malo občin brez ktere, pri nas le enega ni, vsi vrli narodnjaki; tudi iz Kostanjevske županije bodo kmalo zginiti, akoravno jih je v kratkem še veliko bilo; kaj imajo župani tukaj opraviti, to so sitnosti: straža na meji, kjer moramo 4 ure na dolgo mejo stražiti, Hrvatska že od 10. oktobra 1879 stoji, vedno 12 mož noč in dan na straži, pa župani na Kranjskem ne vedo, koliko imajo županje ob meji prestati.

Dodatek k pozivu o spomenici Kopitarjevi.

Kakor se mi poroča, hoče se več odličnih pisateljev naših udeležiti spisovanja knjige, ki jo namerava „Matica slovenska“ izdati v spomin stoletnici Kopitarjevi. Da ne bi več pisateljev obravnavalo iste stvarine, kar bi nekterim prizadelo brezvspešnega truda, redakciji pa sitnosti in težav, se mi treba zdi opomniti rodoljube, ki jih je volja stopiti v kolo vzajemnega dela, naj blagovolijo odboru Matičnemu kmalu naznaniti, kaj nameravajo za navedeno knjigo pisati. Program knjigi utegne mnogovrsten biti in na primer, obsegati: životopis (po njegovi „Selbstbiografie“ lepo poslovenjen, toda okrajšan), delovanje njegovo v dvorni knjigarni, poslovenjena „prolegomena k „Glagol. Clotz.“, kjer imajo zgodovino slov. literature, Dobrovsky in Kopitar, Kopitar in Miklošič itd. itd. — glavno načelo knjigi naj bilo bi to, da se proslavijo zasluge Kopitarjeve za Slovanstvo v obče in za Slovence posebej. — Sl. vredništva slov. časnikov, ki so natisnili moj prvi poziv, prosim vljudno, naj priobčijo tudi ta dodatek.

Dr. Jan. Bleiweis.

Naznanilo

Sprejme se fant z dobrimi spričevali, kateri je četrti ali vsaj tretji razred normalke dovršil, v prodajalnico z mešanim blagom na slovenskem Štajarskem.

Več pove iz prijaznosti opravišтво „Slovenca.“ (3)